

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 9
van **JOHAN DECKMYN**
datum: 10 juli 2019

aan **KOEN VAN DEN HEUVEL**
VLAAMS MINISTER VAN OMGEVING, NATUUR EN LANDBOUW

Hoogspanningsleiding Deinze en omgeving - Verzwaring

In 2020 worden de geleiders van de hoogspanningsleiding HORTA (380 kilovolt) vervangen door een nieuw type. Deze nieuwe geleiders zouden een zwaardere belasting teweegbrengen op de bestaande pylonen en hun funderingen. Deze leiding van Zomergem naar Avelgem (en verder) doorkruist Deinze van Merendree naar Zeveren.

Toenmalig bevoegd minister Schauvliege heeft in september 2018 een omgevingsvergunning afgeleverd voor het verzwaren van de HS-leiding, die momenteel 380 kilovolt bedraagt, én de aanpassing van de pylonen en hun funderingen. Er zouden o.a. drie nieuwe zware pylonen komen, waarvan één in Nevele.

Men gaat ervan uit dat de bestaande leiding reeds 380 kilovolt bedraagt. Een ingenieur die daar aan het werk was, sprak evenwel van 150 kilovolt. Als het nu reeds 380 kilovolt is, betekent dit dat de stroomsterkte (ampère) zal verhogen, mogelijk verdubbelen. De straling voor de omwonenden zal dus gevoelig verhogen als de nieuwe kabels de straling niet beter afschermen.

Men heeft nu nieuwe funderingen voor één pyloon gebouwd in Nevele (Peperhol - Wulfhoek) op 20 meter afstand van een bestaande pyloon. In juni-juli 2019 zou een nieuwe pyloon gebouwd worden op deze funderingen, waarvan de palen tot 25 meter diep gaan. Daarvoor werd 0,50 ha landbouwgrond aangekocht om de nieuwe pyloon op te plaatsen in lijn met de oude pylonen.

In Nederland werd een 'significant statistisch verband' vastgesteld tussen een HS-lijn en leukemie bij kinderen uit de omgeving van een HS-lijn. Er wordt gewag gemaakt van tweemaal zoveel kans op leukemie (Sciecano).

De bevolking is klaarblijkelijk niet duidelijk geïnformeerd, hoewel er een kans bestaat op meer gezondheidsproblemen.

1. Is hiervoor een bouwvergunning aangevraagd?
2. Naar verluidt zou het om een proefproject gaan.
 - a) Wat is er werkelijk gaande?
 - b) Worden alle funderingen en pylonen vervangen?
 - c) Werd de bevolking hieromtrent geïnformeerd?
3. Wat is het stralingseffect van deze nieuwe kabels?

4. Wat is het onderscheid / verschil met de oude kabels?
 - a) Gewicht
 - b) Trekkracht
 - c) Straling
 - d) ...
5. Hoe staat het Vlaamse Gewest tegenover dit project?

ANTWOORD

op vraag nr. 9 van 10 juli 2019

van **JOHAN DECKMYN**

1. Elia heeft in mei 2018 een aanvraag ingediend voor een omgevingsvergunning voor de versterking van de bestaande 380 kV hoogspanningslijnen tussen het hoogspanningsstation Horta (Lievegem) en het hoogspanningsstation in Avelgem. De Vlaamse Regering heeft de omgevingsvergunning verleend in september 2018.
2. De geleiders van de bestaande 380 kV hoogspanningslijn worden vervangen door een nieuw type geleiders (meer hierover in het antwoord op vraag 4). Doel hiervan is om meer stroom te kunnen vervoeren tussen het hoogspanningsstation in Lievegem en dat in Avelgem. De vervanging is onderdeel van het investeringsprogramma uit het federaal ontwikkelingsplan 2015-2021. De vervanging van de geleiders is in dat plan opgenomen als 'een noodzakelijke ontwikkeling van interconnecties'. De interconnecties zijn nodig voor het waarborgen van de elektriciteitsvoorziening en voor de integratie van het grotere aandeel aan hernieuwbare energie.
Er worden 3 pylonen volledig vervangen. Bij de andere pylonen worden de masten en funderingen versterkt, maar niet vervangen.
Tijdens de opmaak van het MER is een eerste raadpleging van het publiek gebeurd, door middel van een kennisgeving. In de loop van 2016-2017 heeft Elia zelf ook gecommuniceerd naar de gemeenten:
 - o Toelichtingen aan de betrokken gemeentebesturen van Avelgem, Anzegem, Wortegem, Kruishoutem, Deinze, Nevele en Zomergem;
 - o Verspreiding van een flyer aan alle woningen 100 m links en rechts van de hoogspanningslijn;
 - o Teksten aangeleverd aan de gemeenten voor infobladen of gemeentelijke websites;
 - o Aanmaak van een projectwebsite: www.elia.be/horta-avelgem. Deze bevat meer informatie over alle stappen die Elia tussentijds heeft ondernomen, o.a. een infomarkt in Deinze op 16 november 2017 waarbij alle omwonenden een uitnodiging in de bus kregen;
 - o Voor de aanvraag van de omgevingsvergunning liep ook een openbaar onderzoek van 19 mei 2018 tot 18 juni 2018. Tijdens die procedure lagen de plannen ter inzage in de betrokken gemeenten en hadden inwoners de mogelijkheid om opmerkingen over het project te geven.
3. In de nieuwe situatie zijn de geleiders van de hoogspanningslijn getransponeerd. Dit wil zeggen dat in elk draadstel de volgorde van de fasen gewisseld wordt, waardoor de magnetische velden elkaar gedeeltelijk zullen opheffen. De magneetveldzone zal daardoor minder ver reiken.
4. De nieuwe geleiders zijn HTLS (High Temperature Low Sag – hoge temperatuur lage doorhang) geleiders. Die geleiders kunnen meer stroom vervoeren zodat er, tijdens momenten dat er grote hoeveelheden stroom vervoerd moeten worden, voldoende capaciteit is. HTLS-geleiders zijn een nieuw type geleiders die betere elektrische en thermische eigenschappen hebben waardoor de geleiders beter bestand zijn tegen de warmte die ontstaat bij het vervoer van elektriciteit. Een bijkomende eigenschap van deze geleiders is dat de doorhang minder is dan bij klassieke geleiders ook al wordt er meer elektriciteit vervoerd.

5. De Vlaamse overheid volgt het onderzoek naar gezondheid en de magnetische velden van hoogspanningslijnen van nabij op. Dat gebeurt in samenwerking met experts van IMEC, Universiteit van Gent en Sciensano die ondersteuning geven bij het evalueren en interpreteren van nieuw wetenschappelijk onderzoek of van nieuwe rapporten. Volgens de experts werd een statistisch verband gevonden tussen wonen in de buurt van hoogspanningslijnen en het meer voorkomen van kinderleukemie als de langdurige blootstelling meer is dan 0,4 μT (microtesla). Het gaat om een statistisch verband. Dat wil niet zeggen dat aangetoond is dat magnetische velden de oorzaak zijn van het meer voorkomen van leukemie. Ook het recente advies van de Nederlandse Gezondheidsraad wijst op dat statistisch verband met kinderleukemie en geeft tegelijk aan dat het oorzakelijk verband met kinderleukemie niet bewezen is. Het departement Omgeving ontwikkelde samen met IMEC een rekenmodel om de blootstelling aan magnetische velden in de omgeving van hoogspanningslijnen te berekenen. Het rekenmodel kan gebruikt worden bij de ruimtelijke ontwikkeling van gebieden omdat je dan kan bepalen welk ontwikkelingsscenario het minste blootstelling veroorzaakt. Het gaat dan over de inplanting van woningen, sportterreinen en jeugdverblijven. Het rekenmodel wordt daarom ook gebruikt bij advisering van ontwikkelingsplannen in de buurt van hoogspanningslijnen of bij de beoordeling van verschillende scenario's bij de aanleg van nieuwe hoogspanningslijnen.